Lietas materiāli Nr.A420357312

Lietvedības Nr.104AA-0283-14/31

SPRIEDUMS

Rīgā 2014.gada 31.martā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese I.Jansone,

tiesneses L.Kuzmane un Ā.Ždanova,

2014.gada 20.martā rakstveida procesā apelācijas kārtībā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par /pers. B/, personas kods /personas kods/, saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201[26]. panta pirmās daļas, sakarā ar /pers. B/ iesniegto apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.decembra spriedumu,

Aprakstošā daļa

[1] Valsts valodas centra Valodas kontroles nodaļas vecākā inspektore 2011.gada 27.oktobrī sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu un pieņēma lēmumu BB Nr.005308 par to, ka Rīgas 197.pirmsskolas izglītības iestādes skolotāja /pers. B/ (turpmāk – sūdzības iesniedzēja) nelieto valsts valodu amata un profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamajā apjomā, kas ir Valsts valodas likuma 6.panta pirmās daļas prasību pārkāpums, par ko paredzēta atbildība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) 201.[26] panta pirmajā daļā.

Par minēto pārkāpumu sūdzības iesniedzējai nolemts uzlikt naudas sodu 35.57 *euro* (Ls 25) apmērā.

[2] Ar Valsts valodas centra 2011.gada 14.decembra lēmumu Nr.1-6/18 (turpmāk – Lēmums) atstāts negrozīts Valsts valodas centra Valodas kontroles nodaļas vecākās inspektores 2011.gada 27.oktobra lēmums administratīvā pārkāpuma lietā BB Nr.005308.

[3] 2012.gada 17.janvārī Administratīvajā rajona tiesā saņemta /pers. B/ sūdzība pār Lēmuma atcelšanu un lietas izbeigšanu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.decembra spriedumu atstāts negrozīts Valsts valodas centra 2011.gada 14.decembra lēmums Nr.1-6/18, bet /pers. B/ sūdzība noraidīta.

[4.1] Tiesa atzinusi, ka Valsts valodas centrs ir pareizi konstatējis lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, vispusīgi novērtējis pierādījumus un izdarījis pamatotus secinājumus, iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ tiesa saskaņā ar LAPK 289.[13]panta trešo daļu pievienojas iestādes Lēmuma motivācijai.

Attiecībā uz sūdzības iesniedzējas argumentu, ka, vērtējot valsts valodas zināšanu atbilstību normatīvajos aktos noteiktajam līmenim, primāri vērā ņemama ir valsts valodas lietojuma faktiskā nepieciešamība, ievērojot konkrētas sociālās (darba) vides vajadzības, tiesa norādījusi sekojošo.

Atbilstoši Valsts valodas likuma 6.panta piektajai daļai valsts valodas zināšanu apjomu, kāds nepieciešams šā panta pirmajā daļā minētajām personām, kā arī valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību noteic Ministru kabinets.

Saskaņā ar MK noteikumu Nr.733 1.pielikumu „Amatu un profesiju iedalījums atbilstoši nepieciešamajam valsts valodas prasmes līmenim un pakāpei" pirmskolas izglītības skolotājam valsts valoda jāzina un jālieto C līmeņa 1.pakāpē.

Saskaņā ar iepriekš minēto noteikumu 17.5.apakšpunktu augstākā līmeņa 1.pakāpe (C1) norāda uz šādu personas valsts valodas zināšanu un prasmju apjomu: persona spēj brīvi sarunāties, pietiekami izvērsti izteikt un pamatot savu viedokli par dažādām tēmām, lasa un saprot dažāda satura un sarežģītības tekstus, spēj uzrakstīt dažādus lietišķos rakstus (piemēram, ieteikumus, raksturojumus, oficiālas vēstules), kā arī citus tekstus, bez grūtībām uztver un saprot dabiskā un raitā tempā runātus atšķirīgas struktūras tekstus par dažādām tēmām.

Valsts valodas likuma 3.panta pirmā daļa noteic, ka Latvijas Republikā valsts valoda ir latviešu valoda, t.sk., atbilstoši minētās tiesību normas otrajai daļai Latvijas Republikā ikvienam ir tiesības vērsties ar iesniegumu un sazināties valsts valodā iestādēs. Turklāt Valsts valodas likuma 8.panta pirmā daļa noteic, ka valsts un pašvaldību iestādēs lietvedībā un dokumentos lietojama valsts valoda.

No iepriekšminētā secināms, ka normatīvie akti valsts valodas jomā pirmskolas izglītības skolotājam attiecībā uz valsts valodas zināšanu prasmju un lietošanas līmeni neparedz nekādus izņēmumus.

Tāpat likumdevējs normatīvajos aktos nav paredzējis valsts valodas faktiskā lietojuma nepieciešamības izvērtējumu, bet gan imperatīvi noteicis, ka pirmskolas izglītības skolotājam valsts valoda jāzina un jālieto C līmeņa 1.pakāpē.

Šāda likumdevēja nostāja skaidrojama ar apstākli, ka, neraugoties uz valsts valodas nostiprinājumu Satversmē, vēsturiski izveidojušos apstākļu rezultātā latviešu valodas pietiekama lietošana valstī joprojām ir apdraudēta *(sk. Satversmes tiesas 2005.gada 13.maija sprieduma lietā Nr.2004-18- 0106 secinājumu daļas 1.punktu)*. Satversmes tiesa arī norādījusi, ka nepieciešamība aizsargāt valsts valodu un nostiprināt tās lietošanu ir cieši saistīta ar Latvijas valsts demokrātisko iekārtu: „… globalizācijas apstākļos Latvija ir vienīgā vieta pasaulē, kur var tikt garantēta latviešu valodas un līdz ar to arī pamatnācijas pastāvēšana un attīstība, latviešu valodas kā valsts valodas lietošanas jomas sašaurinājums valsts teritorijā uzskatāms arī par valsts demokrātiskās iekārtas apdraudējumu" *(Satversmes tiesas 2001.gada 21.decembra sprieduma lietā Nr.2001-04-0103 secinājuma daļas 3.punkta 2.apakšpunkts)*.

Lai novērstu iepriekš minēto apdraudējumu, 1999.gada 9.decembrī Saeimā pieņemts Valsts valodas likums (likums stājās spēkā no 2000.gada 1.septembra), kura 1.pantā, citastarp, kā likuma mērķis noteikts latviešu valodas saglabāšana, aizsardzība un attīstība, kā arī tiesības brīvi lietot latviešu valodu jebkurā dzīves jomā visā Latvijas teritorijā un latviešu valodas ietekmes palielināšana Latvijas kultūrvidē, veicinot ātrāku sabiedrības integrāciju.

Līdz ar to, neatkarīgi no tā, ka sūdzības iesniedzēja saziņai ar bērniem lieto krievu valodu, sūdzības iesniedzējai kā pirmsskolas izglītības iestādes skolotājai ir no normatīvajiem aktiem izrietošs pienākums zināt un lietot valsts valodu C līmeņa 1.pakāpē.

Šāda prasība izriet arī no Valsts valodas likuma 8.panta pirmās daļas, kas noteic, ka valsts un pašvaldību iestādēs lietvedībā un dokumentos lietojama valsts valoda un Valsts valodas likuma 3.panta pirmās daļas, kas noteic, ka Latvijas Republikā valsts valoda ir latviešu valoda, t.sk., atbilstoši minētās tiesību normas otrajai daļai Latvijas Republikā ikvienam ir tiesības vērsties ar iesniegumu un sazināties valsts valodā iestādēs.

Turklāt sūdzības iesniedzēja pati tiesas sēdē norādīja, ka visus dokumentus, kas saistīti ar darbu pirmskolas izglītības iestādē jāraksta latviešu valodā, arī sanāksmes notiek valsts valodā, kā arī lietvedība bērnudārzā notiek valsts valodā un administrācijas līmenī visas darbības tiek veiktas valsts valodā.

Līdz ar to nav pamatots sūdzības iesniedzējas arguments, ka darba pienākumu veikšanai nav nepieciešamas valsts valodas zināšanas C līmeņa 1.pakāpē.

Tiesa norādījusi arī, ka Valsts valodas centram nebija tiesību izvērtēt, kādā apjomā sūdzības iesniedzējai reāli nepieciešams izmantot valsts valodu savu darba pienākumu veikšanā, jo, kā jau iepriekš tiesa secināja, Valsts valodas likums un MK noteikumi Nr.733 imperatīvi nosaka, ka visiem pirmsskolas izglītības iestādes skolotājiem, pildot amata un profesionālos pienākumus, valsts valoda jāzina un jālieto C līmeņa 1.pakāpē.

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, kā arī izvērtējot lietas dalībnieku paskaidrojumus kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa atzinusi par pamatotu Valsts valodas centra secinājumu, ka pārbaudē konstatētie fakti apstiprina to, ka sūdzības iesniedzēja valsts valodu nelietoja tādā apjomā, kāds nepieciešams pirmskolas izglītības skolotāja profesionālo un amata pienākumu veikšanai.

Tiesa konstatējusi, ka sūdzības iesniedzēja ir sodīta ar minimālo LAPK 201.^{26}panta pirmās daļas sankcijā paredzēto naudas sodu. Nosakot soda apmēru, iestāde ir ņēmusi vērā atbildību mīkstinošu apstākli, ka sūdzības iesniedzēja mācās latviešu valodu valodas kursos un savu vainu atzīst.

Tiesas ieskatā sūdzības iesniedzējai uzliktais naudas sods, ņemot vērā sankcijā paredzētā naudas soda amplitūdu, ir uzskatāms par samērīgu ar izdarīto pārkāpumu.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu /pers. B/ iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdz to atcelt.

Sūdzībā norāda, ka, argumentējot spriedumu, tiesa formāli atsaucas tikai uz likumdošanas normām, neņemot vērā specifiskos lietas apstākļus, ka arī dzīvē gūtos novērojumus un faktisko situāciju, attiecībā uz kuru var tikt izskatīta konkrētā administratīvā lieta.

Viņa neapstrīd spēkā esošo likumdošanu attiecībā uz valsts valodas lietojumu. Tiek apstrīdēts pavisam cits lietas aspekts un tāpēc uzskata par nepamatotu tiesas secinājumu par to, ka viņa nelietoja valsts valodu profesijai nepieciešamajā apjomā. Neapstrīd to, ka viņai pietrūkst valsts valodas zināšanu norādītajā kategorijā un līmenī. Tiek apstrīdēta LAPK 201^{26}. panta pirmās daļas piemērošana, neņemot vērā faktiskos lietas apstākļus.

Izskatot lietu, tiesa nav ņēmusi vērā, ka atbildētājs ir pārkāpis Administratīvā procesa likuma 9. pantu.

Taisot spriedumu tiesa neizvērtēja reālo situāciju viņas darba vietā, t. i . faktisko situāciju, uz kuras pamata var secināt, ka administratīvā pārkāpuma pazīmes šī panta izpratnē nepastāv un tieši viņas profesionālo un amata pienākumu veikšanai nav nepieciešams atbildētāja norādītais valsts valodas zināšanu apjoms.

Lietā nav pierādījumu par to, kādā veidā viņas valsts valodas zināšanu trūkums negatīvi ietekmē tieši viņas darbu, jo piemērotais LAPK pants nosaka šīs pozīcijas izvērtēšanu tieši attiecībā uz viņas darba pienākumiem, ko tiesa arī nav izdarījusi. Lietas izskatīšanas laikā kā arī spriedumā nav konstatēts, kādā veidā LAPK 9. panta kontekstā - administratīvā pārkāpuma jēdziens – viņas nepietiekošās valsts valodas zināšanas apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības, utt. Ņemot vērā šos apsvērumus, uzskata, ka tiesai bija jāsecina, ka administratīvā pārkāpuma pazīmes konkrētajā lietā nevar tikt konstatētas.

[6] Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{20}panta pirmās daļas nosacījumiem, Krimināllietu tiesu kolēģija secina, ka ir pamats apelācijas sūdzības izskatīšanai rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija atzīst, ka /pers. B/ apelācijas sūdzība ir noraidāma, bet Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2013.gada 6.decembra spriedums atstājams negrozīts.

[8] Krimināllietu tiesu kolēģija atzīst, ka lietas materiālos esošie pierādījumi ir pietiekami un atzīstami par pieļaujamiem, lai nešaubīgi apgalvotu, ka /pers. B/ ir pamatoti saukta pie administratīvās atbildības pēc LAPK 201.^{26} panta pirmās daļas.

[9] Krimināllietu tiesu kolēģija secina, ka /pers. B/ vaina administratīvā pārkāpuma izdarīšanā ir pierādīta vērtējot visus lietā esošos pierādījumus kopumā. Pirmās instances tiesa ir vērtējusi lietā esošās ziņas, kas izriet no pārkāpējas paskaidrojumiem, kopsakarā ar pārējiem administratīvās lietas materiāliem un devusi savus secinājumus par to pieļaujamību, ticamību un attiecināmību, kas ir pietiekami, lai novērstu jebkādas šaubas, un Krimināllietu tiesu kolēģija pilnībā pievienojas šiem secinājumiem.

[10] Saskaņā ar LAPK 289^{22}.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa taisa nolēmumu administratīvā pārkāpuma lietā atbilstoši šā kodeksa divdesmit trešās „a" nodaļas prasībām. LAPK 289^{13}.panta trešā daļa paredz, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šajā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Krimināllietu tiesu kolēģija, izvērtējot Administratīvās rajona tiesas tiesnese s sprieduma motivāciju, atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums par LAPK 201^{26}.panta pirmās daļas pārkāpumu ir pareizs un pietiekams. Līdz ar to Krimināllietu tiesu kolēģija saskaņā ar LAPK 289^{13}.panta trešo daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

[11] Tiesu kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums ir motivēts un pamatots ar LAPK normām. Nav pamata atzīt, ka tiesa pieļāvusi minētā likuma normu pārkāpumus.

[12] LAPK 272.pants paredz, ka institūcijai (amatpersonai) izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvai pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga tā izdarīšanā, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības.

Krimināllietu tiesu kolēģija atzīst, ka lietas materiālos esošie pierādījumi ir pietiekami un atzīstami par pieļaujamiem, lai nešaubīgi apgalvotu, ka /pers. B/ ir pamatoti saukta pie administratīvās atbildības pēc LAPK 201^{26}.panta pirmās daļas.

Krimināllietu tiesu kolēģija secina, ka SIA /pers. B/ vaina administratīvā pārkāpuma izdarīšanā ir pierādīta vērtējot visus lietā esošos pierādījumus kopumā. Pirmās instances tiesa ir vērtējusi lietā esošās ziņas, kas izriet no pārkāpējas paskaidrojumiem, kopsakarā ar pārējiem administratīvās lietas materiāliem un devusi savus secinājumus par to pieļaujamību, ticamību un attiecināmību, kas ir pietiekami, lai novērstu jebkādas šaubas, un Krimināllietu tiesu kolēģija pilnībā pievienojas šiem secinājumiem.

[13] Tādējādi, ņemot vērā visu augstāk minēto, Krimināllietu tiesu kolēģija uzskata, ka Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.decembra spriedums ir tiesisks un atstājams spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{21}pantu, 289.^{22}pantu, 289.^{12}panta otrās daļas 1.punktu Krimināllietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a

Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.decembra spriedumu atstāt negrozītu, bet /pers. B/, personas kods /personas kods/, apelācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības diena 2014.gada 31.marts.

Tiesnese (personiskais paraksts) I.Jansone

Tiesnese (personiskais paraksts) L.Kuzmane

Tiesnese (personiskais paraksts) Ā.Ždanova